

HØRINGSNOTAT

**Forskrift om særskilte delingstall i pensjonsordning for
stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer**

1 Innledning

Pensjonsordningen for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer framgår av lov 16. desember 2011 nr. 60 om pensjonsordning for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer (stortings- og regjeringspensjonsloven). Loven er gitt på bakgrunn av Prop. 9 L (2011-2012) og Innst. 97 L (2011-2012).

I loven ble det innført nye reglene for opptjening av alderspensjon. Opptjeningen er basert på de samme prinsippene som ny alderspensjon i folketrygden. Pensjonen tjenes opp ved at det settes av en fastsatt prosentandel av godtgjørelsen som stortingsrepresentant eller regjeringsmedlem til en pensjonsbeholdning. Årlig pensjon framkommer ved å dele de opparbeidede pensjonsrettighetene på et delingstall.

På samme måte som i folketrygden skal delingstallet reflektere to forhold; levealdersjustering og nøytralt pensjonsuttak. Levealdersjustering innebærer at dersom levealderen i befolkningen øker mellom årskull, så vil den årlige pensjonen ved en gitt alder reduseres. Det skyldes at forventet periode som pensjonist blir lengre. Nøytralt pensjonsuttak innebærer at alderspensjonen kan tas ut fleksibelt fra 62 til 75 år. Jo tidligere man tar ut pensjon, jo flere år kan man regne med å være pensjonist. Den samlede pensjonen man kan regne med å få utbetalt skal være uavhengig av uttaksalder.

I stortings- og regjeringspensjonsloven § 2-5 framgår reglene for levealdersjustering og nøytralt uttak av alderspensjonen. For årskull fra og med 1963-kullet benyttes delingstall som i folketrygden. For årskullene 1943 til og med 1962 skal det benyttes særskilte delingstall som sikrer at levealdersjusteringen mellom årskull er den samme som i folketrygden. Statens pensjonskasse skal fastsette de særskilte delingstallene. Etter bestemmelsen kan departementet gi forskrift om fastsetting av særskilte delingstall.

Vedlagt følger et utkast til forskrift om de særskilte delingstallene. Teksten er basert på prinsippene som framgår av Prop. 9 L (2011–2012).

2 Alderspensjon opptjent etter nye regler

De nye opptjeningsreglene i stortings- og regjeringspensjonsloven gjelder fra 1. januar 2012 for de fleste, men i enkelte tilfeller fra 1. oktober 2009. Pensjonen tjenes opp ved at det settes av en prosentandel av godtgjørelsen til den enkelte stortingsrepresentant eller regjeringsmedlem til en pensjonsbeholdning. Beholdningen bygges opp ved at 6,03 prosent av godtgjørelsen opp til 7,1 G og 24,13 prosent av godtgjørelsen mellom 7,1 og 12 G tilføres beholdningen.

Årlig pensjon framkommer ved å dele de opparbeidede pensjonsrettighetene på et delingstall som reflekterer forventet periode som pensjonist, på samme måte som i folketrygden. Alderspensjonen kan tas ut fleksibelt fra 62 til 75 år etter samme prinsipper som i folketrygden. I motsetning til i folketrygden er det ikke mulig å ta ut delvis pensjon. Det er mulig å kombinere arbeid og pensjon uten avkortning av pensjonen.

Det stilles ikke krav om at folketrygdens alderspensjon må være tatt ut for å kunne få pensjon fra stortings- og regjeringspensjonsloven.

Opptjente rettigheter før utbetaling reguleres i samsvar med alminnelig lønnsvekst. Alderspensjon under utbetaling reguleres i samsvar med lønnsveksten og fratrekkes deretter 0,75 prosent.

Pensjonsopptjening etter at det er tatt ut pensjon legges til pensjonen året etter at opptjeningen fant sted. Den nye pensjonsopptjeningen tilføres pensjonsbeholdningen og regnes om til årlig pensjon ved hjelp av delingstallet på omregningstidspunktet, dvs. med virkning fra januar året etter at opptjeningen fant sted.

3 Særskilte delingstall

I folketrygden følger levealdersjusteringen av alderspensjonen innfasingen av de nye opptjeningsreglene. For årskullene som tjener opp pensjon som en ytelse etter opptjeningsreglene i folketrygdloven kapittel 3 og omfattes av levealdersjusteringen, jf. lovens kapittel 19, gjennomføres levealdersjusteringen ved hjelp av forholdstall. Dette gjelder årskullene 1943-1953. Årskullene fra og med 1963 tjener opp hele alderspensjonen i folketrygden til en beholdning etter nye opptjeningsregler i folketrygdloven kapittel 20. Levealdersjusteringen av alderspensjonen for disse årskullene gjennomføres ved hjelp av delingstall. Levealdersjusteringen for årskullene 1954-1962, som tjener opp alderspensjon i folketrygden dels som en ytelse og dels som en beholdning, gjennomføres ved en kombinasjon av forholdstall og delingstall.

Forholdstallene er fastsatt på et noe annet grunnlag enn delingstallene. I praksis innebærer dette en mildere levealdersjustering av alderspensjonen i folketrygden som er opptjent som en ytelse enn alderspensjon som er opptjent som en beholdning. Det vises til Ot.prp. nr. 37 (2008–2009) kapittel 5.

I den nye pensjonsordningen for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer tjenes pensjonen opp til en pensjonsbeholdning tilsvarende utformingen av ny alderspensjon i folketrygden. Levealdersjusteringen gjennomføres da ved hjelp av delingstall og etter samme prinsipp som for alderspensjonen i folketrygden. For årskullene fra og med 1963 benyttes delingstallene som er fastsatt for levealdersjustering av alderspensjonen i folketrygden, uten tilpasninger. For årskullene 1943-1962 skal det utarbeides særskilte delingstall som sikrer at effekten av levealdersjusteringen blir den samme som i folketrygden. De særskilte delingstallene tar hensyn til at årskullene som får hele eller deler av sin pensjon i folketrygden levealdersjustert med forholdstall, får en mildere levealdersjustering i folketrygden sammenlignet med de som får pensjonen levealdersjustert med delingstall.

Arbeids- og velferdsdirektoratet fastsetter endelige forholdstall og delingstall for uttaksalder mellom 62 og 75 år innen 1. juli i det året et årskull fyller 61 år, og tallene endres ikke etter at de er fastsatt. Nedenfor følger de regnetekniske reglene for fastsettelse av særskilte delingstall som skal benyttes i pensjonsordningen for stortings- og regjeringsmedlemmer. De er hentet fra boks 6.1 i Prop. 9 L (2011-2012). Det er Statens pensjonskasse, som administrer ordningen, som fastsetter de særskilte delingstallene for årskull født før 1963.

Nedenfor følger en over hvordan særskilte delingstall ved uttaksalder 67 år beregnes.

Beregning av særskilte delingstall ved uttaksalder 67 år

Levealdersjusteringen av en gitt alderspensjon for et gitt årskull gjennomføres ved at deler av alderspensjonen levealdersjusteres med henholdsvis forholdstall og delingstall, vektet med andeler a og $(1-a)$ som tilsvarer andelen pensjon det aktuelle årskullet tjener opp som henholdsvis en ytelse og som en beholdning i folketrygden: $a \in \{0,1;\dots,1\}$. Alderspensjonen etter levealdersjustering kan dermed uttrykkes som:

$$(1) AP_{\text{etter levealld.just.}} = \frac{a \times AP_{\text{før levealld.just.}}}{ft_{\text{årskull}_{67}}} + \frac{(1-a) \times AP_{\text{før levealld.just.}} \times 13,42}{dt_{\text{årskull}_{67}}}$$

Ved å multiplisere høyresiden av uttrykket i (1) med $13,42/13,42$, hvor $13,42$ er delingstallet for 1943-kullet ved uttak av alderspensjon fra folketrygden ved 67 år, får vi et uttrykk (2) hvor pensjonen etter levealdersjustering er lik beholdningen før levealdersjustering multiplisert med en parentes som uttrykker levealdersjusteringen:

$$(2) AP_{\text{etter levealld.just.}} = AP_{\text{før levealld.just.}} \times 13,42 \times \left(\frac{a}{13,42 \times ft_{\text{årskull}_{67}}} + \frac{(1-a)}{dt_{\text{årskull}_{67}}} \right)$$

Beholdningen før levealdersjustering skal deles på et særskilt delingstall, sdt som sikrer den samme levealderjusteringen som i folketrygden. Uttrykket i parentesen i (2) er lik 1 delt på det særskilte delingstallet:

$$(3) \left(\frac{1}{sdt_{\text{årskull}_{67}}} \right) = \left(\frac{a}{13,42 \times ft_{\text{årskull}_{67}}} + \frac{(1-a)}{dt_{\text{årskull}_{67}}} \right)$$

Det særskilte delingstallet framkommer ved at (3) løses for sdt :

$$(4) sdt_{\text{årskull}_{67}} = \frac{1}{\left(\frac{a}{13,42 \times ft_{\text{årskull}_{67}}} + \frac{(1-a)}{dt_{\text{årskull}_{67}}} \right)}$$

Eksempelvis tjener 1957-kullet opp 6/10 av alderspensjonen i folketrygden som en ytelse og 4/10 som en beholdning. Prognoser for forholdstall og delingstall for 1957-kullet i folketrygden er henholdsvis 1,080 og 15,38. En prognose for det særskilte delingstallet som skal benyttes ved levealdersjusteringen av pensjon i den nye pensjonsordningen for 1957-kullet ved 67 år, $sdt_{1957,67}$, blir dermed 14,84.

4 Omtale av forslagene i forskriften

4.1 Til § 1 Virkeområde og formål

Bestemmelsen fastslår at forskriften gjelder fastsettelse av særskilte delingstall etter § 2-5 i lov om pensjonsordning for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer.

Den fastslår også at de særskilte delingstallene gjelder for årskullene 1943 til og med 1962. Formålet med å fastsette særskilte delingstall er å sikre at levealdersjusteringen mellom årskull er den samme som i folketrygden.

4.2 Til § 2 Særskilte delingstall

Bestemmelsen viser den regnetekniske måten å fastsette de særskilte delingstallene. De samme forholdstall og delingstall som benyttes ved beregning av alderspensjon fra folketrygden skal benyttes ved fastsettelsen av de særskilte delingstallene.

Bruken av forholdstall og delingstall ved beregningen av de særskilte delingstallene følger innfasingen til ny folketrygdopptjening, jf. folketrygdloven § 19-15.

Det særskilte delingstallet (sdt) kan uttrykkes på følgende måte, hvor a er andelen som det aktuelle årskullet får alderspensjon i folketrygden som en ytelse etter folketrygdloven kapittel 19, ft_x er forholdstallet, dt_x er delingstallet og x er uttakstidspunktet:

$$sdt_{\text{årskull}_x} = \frac{1}{\left(\frac{a}{13,42 \times ft_x} + \frac{(1-a)}{dt_x} \right)}$$

5 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

Arbeids- og sosialdepartementet foreslår at forskriften trer i kraft så raskt som mulig etter at høringsrunden er avsluttet og høringsinnspillene er vurdert. Forslaget er en oppfølging av Stortingets vedtak om levealdersjustering av alderspensjon opptjent etter nye regler i stortings- og regjeringspensjonsloven. Forslaget vil ikke ha økonomiske eller administrative konsekvenser.

Vedlegg - Utkast til forskrift

Forskrift om særskilte delingstall i pensjonsordning for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer

Fastsatt av Arbeids- og sosialdepartementet 2014 med hjemmel i lov 16. desember 2011 nr. 60 om pensjonsordning for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer (stortings- og regjeringpensjonsloven) § 2-5 tredje ledd.

§ 1 Virkeområde og formål

Forskriften gjelder fastsettelse av særskilte delingstall etter § 2-5 i lov om pensjonsordning for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer. De særskilte delingstallene gjelder for årskullene 1943 til og med 1962 og skal sikre at levealdersjusteringen mellom årskull er den samme som i folketrygden.

§ 2 Særskilte delingstall

I fastsettelsen av de særskilte delingstallene benyttes samme forholdstall og delingstall som benyttes ved beregning av alderspensjon fra folketrygden.

Det særskilte delingstallet er forholdet mellom tallet 1 og summen av a og b:

- a) Andelen av alderspensjonen i folketrygden som det aktuelle årskullet får beregnet som en ytelse (folketrygdloven kapittel 3 og 19) delt på produktet av forholdstallet ved uttakstidspunktet og tallet 13,42.
- b) Andelen av alderspensjonen i folketrygden som det aktuelle årskullet får beregnet som en pensjonsbeholdning (folketrygdloven kapittel 20) delt på delingstallet ved uttakstidspunktet.

Det særskilte delingstallet avrundes til to desimaler.

§ 3 Ikraftsetting

Forskriften trer i kraft 2014.